

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоусов Ю.В. Виконавче провадження : [навчальний посібник] – К. : Прецедент, 2005. – 192 с.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 30. – Ст.141.
3. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404–VIII // Голос України від 5 липня 2016 р. – № 122–132.
4. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1403–VIII // Відомості Верховної Ради України від 15 липня 2016 р. – № 29. – Ст. 535.
5. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень : наказ Міністерства юстиції України від 2 квітня 2012 р. № 512/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12/print1476701643325280>.
6. Серeda О.Г. Поняття і сутність нагляду та контролю за дотриманням трудового законодавства / О.Г. Серeda // Публічне право. – 2012. – № 4 (8). – С. 227–232.
7. Мусієць Т.В. Регулювання та нагляд за фінансовими інноваціями в міжнародній діяльності банків / Т.В. Мусієць, Т.А. Медвідь // Вісник Української академії банківської справи. – 2010 – № 1 (28).
8. Про затвердження Порядку здійснення контролю за діяльністю працівників органів державної виконавчої служби, приватних виконавців : наказ Міністерства юстиції України від 21 жовтня 2016 р. № 3004/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/z1440-16>.
9. Спасибо-Фатеева І.В., Печений О.П., Крат І.В., Мица Ю.В., Спасибо А.І. Актуальні питання виконавчого провадження : [практичний посібник] / І.В. Спасибо-Фатеева, О.П. Печений, І.В. Крат, Ю.В. Мица, А.І. Спасибо. – Центр комерційного права, 2009 – 80 с.
10. Про Прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697–VII // Голос України від 25 жовтня 2014 р. – № 206.

УДК 347.73

БАЗЕЛЬ III: ДЕЯКІ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ КОНТРИЦИКЛІЧНОГО БУФЕРУ КАПІТАЛУ

BASEL III: SOME ECONOMIC AND LEGAL ASPECTS OF COUNTERCYCLICAL CAPITAL BUFFER REGULATION

Комзюк В.Л.,
магістр права, здобувач
Гамбурзький університет

Стаття присвячена актуальним економіко-правовим проблемам регулювання контрициклічного буферу капіталу в рекомендаціях Базельського комітету з банківського нагляду. Автором здійснено аналіз особливостей імплементації контрициклічного буферу, регуляторного впливу на банківський сектор задля зменшення негативних наслідків економічних циклів та можливих проблем із застосуванням контрициклічного буферу.

Ключові слова: контрициклічний буфер капіталу, Базель III, банківське регулювання.

Статья посвящена актуальным экономико-правовым проблемам регулирования контрициклического буфера капитала в рекомендациях Базельского комитета по банковскому надзору. Автор осуществил анализ особенностей имплементации контрициклического буфера, регуляторного воздействия на банковский сектор с целью снижения негативных последствий экономических циклов и возможных проблем при применении контрициклического буфера.

Ключевые слова: контрициклический буфер капитала, Базель III, банковское регулирование.

The article is devoted to current economic and legal problems of regulation of the countercyclical capital buffer in the recommendations of the Basel Committee on Banking Supervision. The author carried out an analysis of the specifics of the implementation of the countercyclical buffer, the regulatory intervention on the banking sector in order to reduce the negative consequences of economic cycles and possible problems in the application of a countercyclical buffer.

History of Basel regulatory framework, peculiarities of banking supervision and role of the authorities in the macroprudential regulation of financial and banking markets is analyzed. Particular attention is devoted to the regulatory choice of automatic rules versus discretion of the regulators, possible mistakes in the implementation of the countercyclical buffer.

Besides, procyclicality of regulatory intervention is evaluated. Possible reasons why regulators fail to address current problems with economic downturns and booms are described. The author suggests how states can mitigate such risks.

The main part of the article is the analysis of how countercyclical buffer works: why states intervene, possible size of the buffer, how is it changed, how it affects banks capital and why banks fail to implement countercyclical buffer without state regulation, even though it is beneficial for the well-being of bank.

Such analysis is conducted in respect of Ukrainian policy aimed at implementation of Basel III norms, in particular, countercyclical buffer. The author makes own conclusions concerning countercyclical buffer implementation.

Key words: countercyclical capital buffer, Basel III, Banking regulation.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що через реальну загрозу нових глобальних фінансових криз нещодавно Національним банком України оголошено про вироблення і поступове застосування нових вимог до капіталу банків з метою впровадження сучасного європейського досвіду наближення до стандартів управління капіталом [1; 2], розроблених у 2010 р. Базельським комітетом з банківського нагляду. Такі вимоги мають спиратись на міцне наукове підґрунтя, спробою внеску до якого стала і ця стаття. Тема дослідження додатково актуалізується також відсутністю відповідного вітчизняно-

го досвіду та недостатньою її вивченістю у вітчизняній юридичній науці.

Оскільки наукові праці українських юристів з досліджуваної теми досі відсутні (принаймні, під час роботи над статтею в доступних джерелах вони не виявлені), автор спирався на численні публікації економістів – науковців та практиків, таких, як Ж. Довгань [3], Н. Задерей [4], О. Заруцька [5], І. Кобушко [6], І. Лишак [7], С. Мамедов [8], Л. Матлага [9], О. Метлушко й О. Павлова [10], В. Мотузінський [11], О. Павлюк [12], А. Тищенко [13], Н. Торконяк [14], С. Хвалінський [15], І. Хома й О. Граці-

ян [16], О. Чуб [17] та інші. Використані також публікації зарубіжних науковців: Л. Балтазара (L. Balthazar) [18], Ф. Гайда (F. Heid) [19], Б. Макдоннелла (B. McDonnell) [20], М. Дрегманна (M. Drehmann), К. Боріо (C. Borio), Л. Гамбакорти (L. Gambacorta), Г. Хіменеса (G. Jiménez), К. Трухарте (C. Trucharte) [21] та інших.

Метою дослідження є з'ясування особливостей імплементації контрциклічного буферу, аналіз регуляторного впливу на банківський сектор задля зменшення негативних наслідків економічних циклів і можливих проблем із застосуванням контрциклічного буферу.

Досліджуючи тему, автор спирався на популярну на Заході (й досі маловідому в Україні) методологію економічного аналізу права.

Базельська система регулювання банківської діяльності виникла у відповідь на серію банкрутств і фінансових коливань на банківському ринку. Ризикована діяльність банків та відсутність міжнародного регулювання спричиняли негативні міжнародні екстерналії, резонансні банкрутства банків, яких можна було б уникнути за наявності міжнародного регулювання порядку здійснення платежів. Задля уникнення подальших небажаних результатів банківської діяльності представники країн-членів G10 (Бельгія, Канада, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Нідерланди, Швеція, Швейцарія, Великобританія та Сполучені Штати Америки) у 1974 р. утворили Комітет з банківського нагляду (первинна назва "Committee of Banking Regulations and Supervisory Practices", сучасна назва – Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), далі – Базельський комітет). Основними завданнями Комітету було визначено зміцнення фінансової стабільності шляхом підвищення якості банківського нагляду в усьому світі, виконання ролі форуму для регулярної співпраці між країнами-членами у питаннях банківського нагляду й усунення прогалів у міжнародному наглядовому забезпеченні так: а) щоб жодні банківські установи не уникнули регуляторного впливу; б) щоб нагляд був адекватним і узгодженим в усіх країнах-членах [22].

Базельський комітет ухвалив три зводи документів, спрямованих на регулювання банківського сектору. Тоді як Базель I встановлював основні правила (наприклад, рівень достатності резервного капіталу та правила оцінки ризикованості активів) [23], Базель II став продовженням і розширенням існуючої системи регулювання [24]. Однак фінансова криза на банківському ринку Сполучених Штатів Америки у 2007–2008 рр. показала, що наявне регулювання є проциклічним і містить ряд недоліків. Задля вирішення проблем Базельський комітет у 2010 р. затвердив новий звід правил – Базель III [25] (переглянута версія якого опублікована в 2011 р. – В. К.) [26].

Особливістю вищезгаданих документів є те, що вони не мають обов'язкової юридичної сили і є прикладом "м'якого права" (soft law). Їхня роль – слугувати орієнтиром для національного законодавства. Попри те, що базельські угоди розроблялись представниками лише країн-членів G-10, їхні положення були імплементовані до національних законодавств понад ста держав [18, р. 32] і у 2013 р. покладені в основу спеціальної директиви Європейського Союзу (далі – ЄС), яка набрала чинності з 1 січня 2014 р. [27].

Банки й інші фінансові установи функціонують в умовах економічних циклів. Під час буму вони займаються спекулятивним кредитуванням, що створює надмірний рівень кредитного плеча. Як наслідок, відбувається «перегрів» економіки, за яким слідує період економічної кризи. Банки з надто великим обсягом кредитів стають неплатоспроможними і їхнє банкрутство веде до паніки на фінансових ринках. Внаслідок цього навіть відносно стабільні банки скорочують кредитування економіки. Криза в фінансовому секторі призводить до спаду в реальній економіці, що, водночас, поглиблює фінансову кризу [19, р. 2].

Однією з найбільших проблем правового регулювання банківського сектору є те, як це регулювання реагує на цикли фінансових ринків. В ідеалі, фінансове регулювання повинне бути контрциклічним, тобто воно має ставати жорсткішим, коли фінансові ринки потрапляють у періоди спекулятивних бумів і надмірного боргу, і, навпаки, регулювання має послаблюватись під час криз і після них, щоб дати можливість фінансовим установам надавати більше кредитів для підтримки відновлення реального сектору економіки. На жаль, вплив тих самих чинників, які зумовлюють цикли на фінансових ринках, поширюється і на регуляторні органи як безпосередньо, так і через політичний тиск на них. Тому фінансове регулювання, замість того, щоб бути контрциклічним, натомість стає проциклічним, тобто, послаблюється під час бумів і посилюється після криз.

Одним із очевидних способів реагування на цю проблему є спроба закріпити контрциклічні норми безпосередньо в законодавстві. Для ефективного функціонування таких правил бажано, щоб вони були максимально автоматичними, з огляду на те, що банки можуть піддаватись політичному тиску регулюючих органів [20, р. 5].

Складність застосування автоматичних правил полягає в тому, що вони повинні спрацьовувати без додаткового втручання контролюючих органів, посилюватись і послаблюватись у потрібний час. Для забезпечення такого автоматизму необхідним є використання певного економічного показника або набору показників, які визначають, коли відбуваються приріст або спад економіки. На жаль, не існує такого ідеального показника, і без дискреційних повноважень регулятора він може бути неефективним або навіть погіршувати економічну ситуацію. Отже, повинен існувати компромісний варіант регулювання, який буде збалансовувати автоматичні правила та дискреційні повноваження незалежного національного регулятора з високим юридичним і фактичним правовим статусом.

У цьому контексті одним із найважливіших нововведень Базелю III було запровадження нового інституту – контрциклічного резервного капіталу, спрямованого на те, щоб банківські резерви враховували макрофінансовий стан, в якому працюють банки. Його головною метою є використання буферного капіталу для досягнення більш широкої макропруденційної мети захисту банківського сектору від настання періодів надмірного сукупного зростання кредитів, які часто були пов'язані зі збільшенням загальносистемного ризику. У стані падіння економіки буфер повинен допомогти зменшити ризик того, що попит на кредити буде стримуватись вимогами регулятора, які можуть підірвати ефективність реальної економіки та призвести до додаткових кредитних втрат у банківській системі [26].

Відповідно до стандартів Базелю III, контрциклічний буфер розраховується як середньозважений баланс буферів у різних юрисдикціях, в яких працює банк. Він функціонує як доповнення основних банківських резервів. У разі недостатності резервного капіталу на банк накладаються обмеження щодо розподілу капіталу. Банки повинні дотримуватись вимог щодо публічності підрахунку та розкриття рівня контрциклічного буферу, принаймні, з тією ж частотою, що застосовується до мінімальних резервів. Крім того, розкриваючи рівень своїх буферів, банки також повинні розкривати географічну розбивку кредитних ризиків приватного сектора, що використовуються при обчисленні буферу. Контрциклічний буферний режим має вводитись поступово і паралельно з буфером консервації (запасу) капіталу, починаючи з 1 січня 2016 р. і до кінця 2018 р., і набути повної сили з 1 січня 2019 р. [28]. Окрім цього, встановлені вимоги є мінімальними, а отже, національні регулятори можуть встановлювати більший розмір контрциклічного буферу в різних юрисдикціях.

Під час вибору різних варіантів фінансового регуляторного впливу необхідно розглянути різні типи поми-

лок, які можуть бути допущені, їхню відносну ймовірність і ступінь тяжкості наслідків. Для цього потрібно встановити, як запропоновані контрциклічні правила працюватимуть під час зростання економіки та після економічних криз. У кожному з цих випадків можливі два види помилок. Ми можемо умовно поділити помилки під час застосування контрциклічного буферу на два типи: а) якщо розмір буферу не змінюється, коли це потрібно (початок економічного буму, спад кризи); та б) якщо розмір буферу змінюється, коли такої необхідності немає. Отже, розгляду підлягають чотири ситуації [20, р. 6–9].

У першому випадку регуляторні вимоги до буферу не зростають під час економічного буму. У такій ситуації контрциклічне регулювання не виправдовує своєї мети. Це не завдає активної шкоди, але і не приносить ніякої користі. У разі широких дискреційних повноважень національного регулятора, вірогідність такої помилки є досить високою через когнітивні та політичні упередження, які створюють проциклічність регуляторного впливу. Для автоматичних правил вірогідність такого типу помилок залежить від правильності правила (це стосується всіх типів помилок з високоавтоматичними правилами – В. К.). Дослідження, проведене колективом фахівців Банку міжнародних розрахунків (BIS – В. К.), пропонує ефективні економічні показники для точного вимірювання спекулятивних бумів [21].

У другому випадку відбувається посилення регулювання унаслідок хибного сприйняття наявності спекулятивного буму. У такій ситуації вимоги до контрциклічного буферу сповільнюють кредитування й економічне зростання. Незважаючи на те, що це не спричинить серйозної рецесії, така ситуація може сповільнити економічне зростання. Отже, для помірних версій цієї помилки шкода не буде серйозною. Ця помилка є малоімовірною за наявності широких дискреційних повноважень національних регуляторів (оскільки вони схильні не посилювати регуляторні вимоги – В. К.). Використання зазначених показників Банку міжнародних розрахунків для автоматичних правил [21] зробить таку помилку маловірогідною.

У третьому випадку регулювання не послаблюється під час кризи. Цей тип помилок може завдати великої шкоди, оскільки може завдати виходу економіки з кризи. За наявності широких дискреційних повноважень, коли фінансова криза стає значною, регулятори вживають відповідні заходи з послаблення регулювання невідкладно. Водночас, нерідко під час криз регулятори посилюють наявне регулювання та створюють додаткові проблеми. Вони можуть збільшити базові вимоги до банківських резервів, але вони, мабуть, навряд чи збережуть вимоги доконтрциклічного капіталу у великому обсязі, зважаючи на очевидність кризових умов. Що більш імовірно, за наявності широких дискреційних повноважень регулятори можуть пропустити перші ознаки кризи, і через це не послабити вимоги до контрциклічних буферів [21].

Для автоматичних правил дослідники Банку міжнародних розрахунків не виявили достатньо точних показників початку кризи, тому існує реальна загроза такого типу

помилки [21]. Але і тут, як тільки криза дійсно набирає серйозних обертів, наявні економічні показники зможуть це відобразити. Отже, в обох ситуаціях система регуляторного впливу може дещо сповільнювати виявлення кризи на ранніх стадіях, але цілком ймовірно, що вона розпізнає кризу пізніше, тоді, коли вона стане суттєвою.

У четвертому випадку відбувається послаблення регулювання в ситуації, коли регулятори помилово вважають, що етап спаду економіки має ознаки спекулятивної кризи, або такий самий результат є наслідком недосконалості економічних показників. Коли трапляється така помилка, рівень контрциклічних буферів, який підвищили для боротьби з спекулятивним бумом, знижується передчасно, хоча спаду економіки не відбувається. Як і в першій ситуації (регуляторні вимоги до буферу не зростають під час економічного буму – В. К.), контрциклічне регулювання не в змозі виконати свою роль і досягти бажаної мети [21].

Економічна криза 2007–2008 рр. на фінансовому ринку США, яка переросла у глобальну фінансову кризу, виявила як відсутність у міжнародному фінансовому праві та в національних законодавствах ефективних засобів для запобігання і подолання її потенційних негативних наслідків, так і неготовність банків до створення з цією метою (заздалегідь і за власною ініціативою) необхідних фінансово-банківських інструментів. Тому імперативне регуляторне запровадження такого фінансово-правового інструментарію стало нагальним завданням посткризового періоду. Одним із найефективніших релевантних інструментів у складі посилених стандартів управління банківським капіталом, розроблених Базельським комітетом (Базель III), став інститут контрциклічного буферу банківського капіталу, оскільки за належної імплементації саме він здатний виконувати важливу функцію – згладжувати негативні наслідки економічних циклів, які створює вільний ринок. Однак, для ефективного правового регулювання відповідних відносин критично важливими є належне економічне обґрунтування і використання адекватних техніко-юридичних властивостей контрциклічного буферу капіталу. Адже при неправильній його імплементації можуть виникати помилки, які не лише нівелюють контрциклічну функцію, але й погіршують ситуацію на ринку. Проаналізовані у статті методики економічного аналізу регуляторних правил щодо контрциклічного буферу капіталу, розроблені зарубіжними фахівцями (Л. Балтазаром, Ф. Гайдом, М. Дрегманном, Б. Макдоннеллом та іншими), дозволяють уникнути цих помилок і забезпечити його оптимальне функціонування.

Дослідження проблематики сутності та змісту новітніх світових стандартів фінансово-банківського регулювання (Базель III) та їх імплементації до українського фінансового права у процесі європейської інтеграції України з метою створення ефективних антикризових інструментів, зокрема і таких, як контрциклічний буфер капіталу, для підвищення якості управління ризиками та капіталом фінансових організацій залишається, на нашу думку, одним із найважливіших завдань вітчизняної фінансово-правової науки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національний банк України оголошує про запровадження нових вимог до капіталу банків, а також окремих вимог до системно важливих банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=17537272&show.
2. Про затвердження Змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 12 травня 2015 р. № 312 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0312500-15>.
3. Довгань Ж. «Базель III» у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи / Ж. Довгань // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 1 (10). – С. 224–229.
4. Задерей Н. Капитальные реформы Базеля: что означает внедрение новых стандартов банковского регулирования Базель-3 для мира и Украины / Н. Задерей // Экономика и финансы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.expert.ua/articles/9/0/8236/>. – Дата доступа: 29.07.2017.
5. Заруцька О. Банківський нагляд з використанням структурно-функціонального аналізу: теорія, світовий і вітчизняний досвід : [монографія] / О. Заруцька. – Суми : ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», 2013. – 379 с.
6. Кобушко І. Стратегія розвитку інвестиційного ринку: теоретичні засади та вітчизняні реалії : [монографія] / І. Кобушко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 517 с.

7. Лишак І. Базельський комітет з питань банківського нагляду / І. Лишак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://libfor.com/index.php?newsid=2642>.
8. Мамедов С. Базель III як банківська карта євроінтеграції / С. Мамедов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2014/07/8/7024038/>.
8. Матлага Л. Еволюція регулювання фінансового сектору: від «Базель II» до «Базель» III / Л. Матлага // Економічний аналіз. – 2013. – Вип. 12. – Ч. 2. – С. 74–78.
9. Метлушко О. Євроінтеграційні процеси у банківській системі України : на перехресті досліджень і висновків / О. Метлушко, О. Павлова // Наука молода. – 2015. – № 22. – С. 98–108.
10. Мотузінський В. Управління кредитними ризиками банку в контексті третьої Базельської угоди / В. Мотузінський // Вісник Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. – 2011. – № 6. – С. 82–93.
11. Павлюк О. Базель III: актуальність та проблеми запровадження / О. Павлюк // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Випуск 5–1 (05). – С. 31–34.
12. Тищенко А. Сутність інструментів антициклічного регулювання фінансового сектору / А. Тищенко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 2 (20). – С. 19–23.
13. Торконяк Н. Закордонний досвід впровадження вимог Базеля III та їх вплив на управління фінансовими ресурсами банку / Н. Торконяк // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2011. – № 8 (29). – С. 24–35.
14. Хвалінський С. Вплив стандартів Базель III на банківські системи нових країн-членів ЄС в контексті фінансової інтеграції / С. Хвалінський // Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – 2012. – № 1. – С. 277–280.
15. Хома І. Перспективи впровадження Базель III в банківську систему України / І. Хома, О. Граціян // «Молодий вчений». – 2015. – № 3(18). – С. 60–63.
16. Чуб О. Перспективи впровадження Базель III в умовах фінансової глобалізації / О. Чуб // Фінансово-кредитна діяльність : проблеми теорії та практики. – 2012. – № 1 (12). – С. 18–26.
17. Balthazar, Laurent. From Basel 1 to Basel 3. The Integration of State-of-the-Art Risk Modelling in Banking Regulation. – N. Y. : Palgrave Macmillan, 2006. – 315 p.
18. Heid, Frank. Is regulatory capital pro-cyclical? A macroeconomic assessment of Basel II (preliminary version) Buffers [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.bis.org/bcbs/events/wkshop0303/p05heid.pdf>.
19. McDonnell, Brett. Designing Countercyclical Capital Buffers [Electronic resource]. – Mode of access : http://scholarship.law.umn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1169&context=faculty_articles.
20. Drehmann, Mathias. Countercyclical Capital Buffers: Exploring Options (BIS Working Papers No. 317, 2010) / Mathias Drehmann, Claudio Borio, Leonardo Gambacorta, Gabriel Jiménez, Carlos Trucharte [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.bis.org/publ/work317.pdf>.
21. Basel Committee on Banking Supervision – overview [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.bis.org/bcbs/index.htm>.
22. International convergence of capital measurement and capital standards (updated to April 1998) / Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.bis.org/publ/bcbsc111.htm>.
23. Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version (June 2006) / Basel Committee on Banking Supervision [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.bis.org/publ/bcbs128.htm>.
24. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (December 2010) / Basel Committee on Banking Supervision [Electronic resource]. – Mode of access : https://www.bis.org/publ/bcbs189_dec2010.htm.
25. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (December 2010, rev. June 2011) / Basel Committee on Banking Supervision [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>.
26. DIRECTIVE 2013/36/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 26 June 2013 on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC [Electronic resource]. – Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:176:0338:0436:En:PDF>.
27. Countercyclical capital buffer (CCyB) [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.bis.org/bcbs/ccyb/>.